

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 fr. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitlér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHÉLYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHÉLYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyitléri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Osztokodás a semmi felett.

Az egykori cigány kocsinak meghalt az apja s minthogy másoktól is úgy látta, elment, hogy az örökség felett testvéreivel megosztózzék. Midőn visszatért, azt kérdezte a gazdája tőle: Megosztottatok-e Jancsi? Meg, instálom. Az őcséd mit kapa? Az nem kapott semmit. Hát a hugod? Az valamivel kevesebbet. Hát te mit kaptál? Én, instálom, kaptam az egyiktől is, a másiktól is egy jó — pofot. (Tiszta örökség, a miért még illetéket sem kell fizetni.)

Közelebbről azon hír terjedt el, hogy a kormány Háromszék megyében — némelyek szerint Brassóban — állami középiskolát szándékszik felállítani. Ennek a levegőben uszkáló örökségnek mindjárt nekiestek az én osztó atyámfiai (if) ur a „Székely Nemzet” november 6-ik és „Hábor” ur a „Székelyföld” mult számában s abból mindjárt meg is fejték a saját — eszményöket: (if) a sepsiszentgyörgyi Mikó-tanodát és „Hábor” az itteni algyimnáziumot, 4—4 állami felső gymnázialis osztályllyal.

Minthogy pedig én is ebből a földből való pór és ebből a nemzetből való gyenge vér vagyok: követelem én is a magam részét abból az uszkáló örökségből, bár tudom, hogy olyan részt kapok mind a két osztó atyámfiatól, mint az a cigány kocsi; de vigasztal az, hogy azért sem illetéket nem kell fizetnem, sem pedig vissza nem követelik tőlem.

Cikkem végén érinteni fogom (if) és „Hábor” atyámfiai követelését is; addig azonban elmondom, hogy mire valólok azok a középiskolák mostani szerve-

zetükben; megfelelnek-e azok a mi speciális viszonyainknak; és végre milyen szervezeti iskolára volna nekünk a Székelyföldön legfőképpen szükségünk?

A középiskolák jelenlegi szervezeteinkben — szerény nézetem szerint — arra való, hogy az országnak értelmes polgárokat neveljenek és hogy megadják a tanulónak a belépő-jegyet az egyetem vagy más szakiskola látogatására. Megfelel-e az élet céljainak ezen szervezet? Megfelelne, ha minden tanuló háta mögött állana legalább is 12 ökor ahoz való földbirtokkal és gazdasági felszereléssel, vagy pedig egy Wertheim szekrény tele arannyal, melynek kulcsát az érettségi bizonyítvánnyal kezébe is kapná a tanuló; de nem felel meg az olyan tanuló számára, kinek a háta mögött sem 12 ökor, sem Wertheim-szekrény nem áll, hanem áll egy rongyos ember a tiz körmével, kerges tenyerével, 5—6 borzos kölyökkel, 2 ökröcskével, 3—4 hold földbirtokkal és azon elhatározással, hogy vagy meghal, vagy megél, de az apai örökséget lába alól kifutni nem engedi.

Az iskolába járó székely fiúk 10-ed részének háta mögött mind ilyen ijesztő, sőt igen soknak ennél még ijesztőbb rémképek is állanak. Az ilyen hiába kapja kezébe az egyetemi vagy más belépő-jegyet: nem lépik be egy sem a maga erején oda; hanem beáll — ha a szerencse kedvez — valamelyik közlebbi tanítóképezdébe, a hova anyám asszony tarisznyája elér, vagy valamely hatósághoz kezelő-hivataloknak s elnyomoruság között, mint az apja, annyi

különbséggel, hogy neki nem a tenyere, hanem a lelke kergesedik meg a kenyérért való küzdelemben és lesz belőle olyan fényes ur, a kiról a költők „Proletár” czímmel mulatságos szindarabot írnak. Ha pedig ez a vékony szerencse sem kedvez — midőn a középiskola kapuján kilépi, kétségbeesetten nézi a kenyértának utólérhetlen magasságban függő gyümölcseit, megfogja a kapu lábát, úgy siratja magát. Nem lévén merre tekeredjék, nyakába veszi az apja rongyos zekéjét s a helyett szó az apja nyakába akkora bánatot, hogy megéri vele mind a ketten, a mig élnek. Dolgozni nem tud, mert attól elszokott; dolgozni nem szeret, mert már tündérmókat látott s az urhatnamság szurkálja az oldalát; ur nem lehet, mert ahoz módja nincs: tehát lesz belőle egy elzúllott, békétlen ember, a ki sem magának, sem a társadalomnak nem tetszik. Az ilyennek nem használt, de ártott a középiskola látogatása.

De biz' az egyetem elvégzése sem akasztja mindjárt a komlós cipót a czvikkeres orr végére, pedig a Székelyföld gyermekei — kivétel nélkül — azért vergődnek az egyetemi ipar-engedélyért (oklevélért), hogy azzal aztán visszakérassék az eltanult székely örökséget és élhessenek valamivel kényelmesebben, mint ed's apámék oda-haza; de most már az sem lehet, mert minden adag kenyér után tiz éhes kéz kap. Ügyvéd, orvos, mérnök, tanár, bíró, pap stb. annyi van, hogy felének sincs

meg a mindennapi kenyere, a kik pedig állami alkalmazásban vannak, azoknak is nagyobb része éhező kapás az Ur szőlőjében.

Tudományos intézeteink vannak, tudományos szakembereink vannak; de — a mi igen lényeges dolog — ezeknek kenyere nincs. Hát aztán miért tanult, fáradott és költött a szegény ember gyermeke?! Az ökor, ló, föld mind a lába alá került, hogy ő emelkedhessék. Apja, anyja megöszült a nagy gond miatt idehaza; ő maga megvénült, összeroskadott a nehéz iparkodásban Kolozsváron vagy odafenn Pesten és kapott egy szép peaceset papírosat, a mi keretbe foglalva gyönyörű lehet; hanem kenyere? azt nem adtak vele; azt tessék megkeresni; keresi is szorgalmasan; hanem a bizony kevésnek és annak is nagyon vékony szeletekben mutatkozik.

Én azon nézetben vagyok, hogy középiskola és egyetem csak gazdag embereknek és olyanoknak való, a kik állami vagy más segélyen tanulhatnak; de szegény embernek, a ki a maga tarisznyájából kénytelen élni: nem ezéllavezető. Nekünk itt a Székelyföldön olyan iskola kell, a mely egy gyaluval, egy kalapácsal vagy egyéb olcsó műszerrel kezébe adja a tanulónak azt a kulcsot, a melyikkel meg lehet tölteni a Wertheim-szekrényt ezüsttel, arannyal, csak meg kell becsúlni és tisztán kell tartani azt a kulcsot. Kell nekünk kézműipar-tanműhely, olyan, a milyen tudomásom szerint sehol sincs, de a milyennek nálunk a Székelyföldön már rég lenni kellett volna.

A „Székelyföld” tárczája.

Társadalmunk egy gyógyíthatatlan betegsége.

(A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet által nov. 8-án rendezett fillérestélyen felolvasta Székely Jánosné.)

Nem czélom tudományos értekezést tartani, mert ez nem hivatásom; sem emberiség-javítást, sem nőemcipációt nem ohajtok; az ugynevezett tudakos nők sorába, kik férfiak hatáskörét igénylik maguknak, nem tartozom; mulattatni e tisztelt társas kört elég tehetséggel nem bírok és nem is akarom azt. Egyszerűen csak némi tapasztalatokat akarok részletezni, melyeket az élet iskolájában szereztem; teszem pedig ezt azért, mert ezen összejöveteleink czélja az eszmecserre, és abból kifolyólag annak elérésére törekszünk, hogy leomoljék némely válszfall, melyet az előítélet, rossz akarat, bizalmatlanság emel ember és ember, gazdag és szegény, jó és rossz közé.

A tárgy, melyet választék, vagyis a thema, nem új, mert hisz semmi sem új a nap alatt; de egy igazsággal bír a thema, t. i. hogy mig világi élet, emberek, érdek,

önfentartási ösztön, kenyéririgység és versengés meglesz: e betegség, e kinövés, e nyomás a lelkeken, e minden jó és nemes törekvésre bénítólag ható erő meg nem szűnik. Fájdalom! hiába küzd ez ellen a műveltség, tudomány, erkölcsi és világi hatalom; szépség, ifjúság, lángész, bűn, erény mind eltöri e ragályllyal szemben; ezt kiirtani, megsemmisíteni nem lehet; pedig vajmi keveset jelentő és közönséges fogalom s mily kicsinyesnek tetszik a pletyka! Mert ez azon betegség.

Még türelhető, ha nem fájul rágalommal; de ha ezt az álláspontot elérte, olyan az, mint a svájci havasok csuacsáiról, az örökös hó hazájából, egy madár szárnylebbenésétől lefelé gördülő kis hótömeg, mely, mire a hegyek tövéig ér, virágzó falvakat, dus legelőket, aranykalásztól hullámzó vetéseket és százezer emberéletet semmisít meg; a rágalom is, melyet a rosszakarát néha odavetőleg megindít, családok boldogságát, erkölcsi testületek létezését, társadalmat, népeket és nemzeteket semmisít meg. De, hogy ne szóljak ily magas hangon, csak kis látkörben fogok mozogni.

Vannak emberek, kik — korántsem

gondolva meg a következményeket — szenvedélyből üzik azt, s ép úgy szenvedélyük, mint a lovaglás, táncz, korcsolyázás, olvasás, zene, szónoklat, kártya és sok más, itt élő nem sorolható szenvedély.

Minden szenvedélynek megvan a maga árny- és fényoldala; ennek azonban fényoldala nincs, mert ez csak romboló hatással bír és azt, a ki tizi, lealázza, a mellett, hogy másoknak árt vele.

Y. ur a kártya- vagy boros asztal mellett bizonyos nőnek jó hírnevét kívánja csak egy odavetett szóval megsérteni és a nőnek férje őt párbajra hívja; a párbajban a férj halálosan találta és nő özvegygyé lesz, a gyermekek árván maradnak. X. asszony a kávé asztal mellett kebelbarátnőjének családjá, gazdasszonyi, társadalmi életét veszi ajkaira, nem gondolva meg, hogy ő sokkal gyarlóbb mindhárom téren barátnőjénél, s a jó barátnő azon veszi észre, hogy az ugynevezett világ pálcázát tör felette, holott azok, kik felette pálcázát törnek, minden tekintetben alantabb állanak nálánál.

Azért a pletyka úgy a férfunál, mint a nőnél megvetésre méltó rut szenvedély, és jaj azon nőnek és férfunak, ki a mások le-

aláztatásával kíván felemelkedni, mert vajmi hamer hasonlóval mérnek neki is, s ha ma felemelik, holnap lesújtják.

Boldog az, kinek öntudata tiszta és élete feddhetetlen; jöhet, mehet mellette a rossz akarat és rágalom. Igaz, hogy néha a letipott ártatlanság felett tombol a bűn, hogy a lángészt a butaság elnyomja, a nemes törekvés félreértetik és az önzés önfeláldozásnak nevezetik; de a valódi érdem kivívja az elismerés jutalmát, s ha azok, kik ma föl-emelik, holnap lesújtják is, keble istene, a tiszta öntudat, felemeli őt oda, hova nem érhet el a pletyka, irigység, rágalom és rossz akarat.

Az eszmével világ oly menedék, honnan a kicsinyes küzdelmekre és dulakodásokra szánalommal tekint le az, kit Isten kegyelme oda fölemel.

És most, bocsánatát kérve nemes honleány- és honfittársaimnak, hogy becses figyelemmel visszaéltem, értekezésem ezennel bezárom és a magas kritika alá hajtva, várom a fejem felett eltörendő pálcza elpatanását.

Elmondom, milyenek néz ki azon iskola az én szürkülő fejemben; hiszen tán nem köveznek meg érte.

Állana azon iskola, mint most a középiskolák, 8 osztályból. Felvételnék abba minden olyan tanuló, a ki a gym-názium első osztályába felvehető. Tanítatnának abban kiváló mesterek által különböző iparágak, nevezetesen: mű-asztalosság, műlakatosság, kocsigyártás, butorkészítés stb. Tanítatnék továbbá okleveles tanárok vagy tanítók által: számtan, természettan, földrajz, kereskedelmi könyvvitel, magyar, német és francia nyelv. Különösen a két utóbbi nyelv tanítására lenne kiváló gond fordítandó, hogy az iskolából egy tanuló se jöjjön ki a nélkül, hogy a magyar nyelven kívül németül és francziául beszélni és írni ne tudjon. A mesterségen kívül mindezen dolgokat meg lehet tanulni annyi idő alatt, a mennyi a középiskola elvégzéséhez szükséges és mégis: nem úgy lesz, a mint volt régen, más nap fog sütni az égen; másképp fog állani az élet az egyik és másképp a másik iskola elvégzése után.

Elmondom röviden, hogy mit remélek én az említett szervezeti iskolától.

Azt remélem, hogy a kényesebb igényű és vagyonosabb szülők is, mi-helyt látják, hogy gyermekeik nem lesznek szolgálói a máisztérnek asszony-nak, moslékhordói a máisztér ur disznóinak, pálinka- és kenyérszállítói a „legény“ uraknak (mint pl. Chinában), hát szívesen adják gyermekeiket egy ilyen iskolába;

hogy a szegényebb osztály nem erőlködik tudományos pálya után, mely igen sok családnak már végromlását okozta;

hogy azon iskolából kikertült minden tanuló nemcsak mesterember, hanem művelt és józan életi ember is lesz egyuttal, a kik nem lesznek arra kár-hoztatva, hogy — mint most — nyelv-ismeret hiánya miatt egymás nyakára építsék műhelyeiket és egymás szájából egyék ki a kenyeret itthon, hanem a két idegen nyelv birtokában ezen a földön akárhol felüthetik sátorfájukat és meg-

Francia közmondások.

A mely nő ajándékot fogad el, elajándékozza magát.

Ifjú nő, lágy kenyér és nyers fa, pusztulást hoz a házra.

Nem elég szaladni, idejében kell megérkezni.

Nem elég a káposzta, zsír is kell hozzája.

Csak az jön ki a zsákból, a mi benne van.

Minden bolondnak tetszik az ő sipkája. Egyik borbély a másikat borotválja.

A hol nincs miből, a király elveszti jogát.

Ha egy ujjnyit adnak neki, egy singnyit vesz.

Megöli a tyukot, hogy tojása legyen.

Az nem ismeri az embereket, a ki bizik igéreteiben.

Soha sem kell másról rosszat beszélni. A ki munkás, soha sem unja magát.

A szív békéjét élvezzi, a ki szenvedé-lyein uralkodik.

Az ész méltóság.

Egyetlen Cicero többet ér száz kicsiny szerzőnél.

Mondd meg, kivel társalogsz, s megmondok, hogy ki vagy.

(R. J.)

kereshetik kenyerüket akár műhelyben, akár gyárban; lehetnek urak és gazdagok.

És végre azt remélem, hogy lesz nekünk egy olyan művelt és intelligens iparos-osztályunk, a milyen nem lesz egy nemzetnek sem.

Állami középiskola helyett tehát üdvösebbnek tartanék egy kézműipar-tanműhelyt az elmondott szervezet szerint; mert ebből értelmesség és kenyér együtt kerülne ki, míg amabból csak az értelmesség kerülne ki, a kenyér pedig ábrándkép gyanánt mutatkoznék valahol bizonytalan helyen és messze távolságban, a mit rövid karral és rövid lábbal elérni nem lehet.

Abból sem csinálók titkot, hogy az említett iskola székhelyül Kézdi-Vásárhelyet tartom a Székelyföldön a legilletékesebb helynek. Okát adom ennek is.

Tudva van, hogy Kézdi-Vásárhelynek több iparosa van, mint a Székelyföld bármelyik más városának, tán M. Vásárhelyet kivéve; hogy Csik és a „Felvidék“ mellette van, melynek lakosai napszámban keresett moldovai kenyeret esznek; hogy a Székelyföldön a moldovai és részben az oláhországi kereskedésnek is Kézdi-Vásárhely a gőcpontja; hogy a moldovai és részben az oláhországi honpolgárok is kézdí-vásárhelyi kalappal köszöntik az Istent, kézdí-vásárhelyi csizmában rugdolóznak ellenünk és kézdí-vásárhelyi asztal mellől szidnak bennünket; hogy Csik-megye egy részének is — nevezetesen Kászonszéknek — jelenleg is Kézdi-Vásárhely a mesterember-nevelő pi-ace. Szóval: minden indok megvan a mellett, hogy ide kézműipar-tan-műhely állíttassék; sőt Seps-Szent-györgy felől azon szomorú előnye is van, hogy Háromszék-megyében Kézdi-Vásárhely vidéke a legszegényebb, a honnan jelenleg is a legtöbb iparos kényszerül kikérülni. Tehát: ha a nép számára közelérhetővé akarja tenni a kormány az iskolát, — legyen az akármi-féle iskola — azt a szegénység fészke-ben kell elhelyeznie; mert a szegény embernek minden dolog messzebb van, kivéve a nyomorúságot.

Én tehát ismétlem: ne állami közép-iskolát, hanem kézműipar-tanműhelyt nekünk a Székelyföldre, mely esetben az itteni felső népiskola átala-kítható lenne; ha pedig az előbbi-nek kell lenni, az is állíttassék Kézdi-Vásárhelyen fel; mert, mint már emlitettem, ezen vidéket lakja a legsze-gényebb elem, mely csak úgy tudja gyer-mekeit neveltetni, ha a kormány vagy a róm. kath. status megeresztli az ő erszé-nyének szíját a nevelés mellé.

Ennyiből áll az én követelése-m. Nem sok attól a nagy urtól, a melyeknek Magyarország a neve, a kinek testéről mi annyiszor elkergettük a legyet és a kinek kalapja mellé, a minek szába-d-ság a neve, oda adtuk legszebb virá-gunkat: kiváltságunkat, hadd diszeleg-jen az ott és hirdesse, hogy addig vol-tunk és azután nem vagyunk — széke-lyek, csak magyarok: jóban, rosszban édes-egyek.

Végül „Hábor“ és (if) osztó atyám-fiai követeléséhez van néhány igényte-len szóm.

Hábor azt követeli, hogy az itteni és a sepsiszentgyörgyi algymnáziumok toldassanak meg 4—4 felső osztályal. (if) is azt látszik követelni, csakhogy ő egyedül a Mikó-tanoda számára követeli. (A rossz testvér!)

Az én szerény véleményem az, hogy egyik kívánság sem teljesíthető, mert egyik felekezet sem adja fel a maga rendelkezési jogát; a kormány szintén nem ül be egyik iskolába sem, hogy ott neki más parancsoljon; két dudás pedig egy csárdában meg nem fér.

Én azt hiszem, hogy ha a kormány épen középiskolát akar állítani, akkor legjobban teszi, ha 4 felső osztályu gym-náziumot állít, a hol aztán mind az itteni, mind a sepsiszentgyörgyi algym-náziumból kikerült tanulók felekezeti különbség nélkül középiskolai tanul-mányaikat befejezhetik.

Különben azt hiszem, hogy mind-ők, mind én hiába fogyasztottuk a tin-tát. Kapaszkodnunk kell ezután is a magunk erején, ha — élni akarunk.

Szabó István.

A gazdasági egyesületek a múlt évben.

A ki a mezőgazdaság fejlődését éber figyelemmel kíséri, bizonyára észrevette azt az örömdetes haladást, mely néhány év óta, de különösen az utolsó években e téren mutatkozik. Ezt a kedvező fordulatot főképp annak a körülménynek lehet tulajdonítani, hogy a gazdaközönység is mindinkább be-látja, hogy a mezőgazdaság haladását gátló akadályokat csak egyesült erővel lehet el-hárítani, valamint annak fejlesztését is csak társulási alapon való szervezkedés által lehet hathatósan előmozdítani.

Erről győz meg az a jelentés, melyet a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszte-rum az országban létező gazdasági egyesü-letek 1883-ik évi létszámáról és működéséről közlése tett.

E jelentés szerint ugyanis a gazdasági egyesületek az utolsó évtizedben, különösen pedig a két utolsó évben, oly szépen szapo-rodtak, hogy számuk 1875. óta 14-ről 1883. év végéig 116-ra emelkedett. Ezek közül volt az egész országra kiterjedő egyet két: az országos magyar gazdasági egyesület és a magyar gazdák társasköre, ezen kívül egy több megyére kiterjedő általános gazdasági egyesület, az erdélyi gazdasági egyesület, továbbá 48 egy megyére kiterjedő és 28 egy megyénél kisebb hatáskörrel bíró gazdasági egyesület, ezenkívül 3 az egész országra, 3 több megyére és 3 egyre s 25 egy megyé-nél kisebb területre kiterjedő oly egyesület, melyek csak a mezőgazdaság egyes ágainak fejlesztésével foglalkoztak, mint a borte-me-lés, méhészet, gyümölcstermelés, haltenyész-tés stb., ide számítva az országos erdészeti egyesületet s a magyar szesztermelők orszá-gos egyesületét is. Végül volt még 3 mező-gazdasági részvénytársaság. Összesen tehát 117 egyesület, melyek közül az 1883-ban alakult tizennyolc új egyesület megalakulá-sára tárgyalások folytak, illetőleg ezeknek egy része az 1884-ik év első felében már meg is alakult. Mindezen egyesületek tagjai-nak száma 31,225, vagyis 5407-tel több, mint az előző évben. Az összes egyesületi tago-knak több mint egy harmada 1881-től kezdve lépett egyesületi kötelékbe. Az összes egye-sületek v. gyona 1883-ban 1.739,015 frt, 101 arany és 150 frank volt (1882-ben 1 millió 218,345 frt, 100 arany, 160 frank); bevétel-ei 478,074 frt, 133 arany és 150 frankot, kiadá-sai 393,927 frt és 82 frankot tettek. Az állam-segély, melyben a gazdasági egyesületek 1883-ban részesültek, 57,965 frt, 160 arany és 650 frankra rugtak.

Zabolától Berlinig.

(Csekme Ferencz ref. papjelölt uti naplója).

V.

(A drezdai főpinczér ur. A „grünes Gewölbe“. Pa-nopticum. Drezda. Megérkezés Berlinbe. Nagyszerű fogadtatás. Két árva lélek.)

Sehol a világon nem olyan bajos frus-tukolni, mint Drezdában. Megérdemli, hogy kinyomtasassuk.

Terhes és türelmes vállalat. Legalább a mi vendéglőnkben az volt.

Hosszu instantia, míg a főkellner — rád néz. Egy félóra, míg — megnéz. Még egy félóra, míg — meglát. S aztán nagy késő, míg megkérdi: mi tetszik? Meg-jegyzendő, hogy az egész vendéglőben csak mi voltunk.

Már most elhozza neked — oh, éhes utazó! — a kávé. Hanem aztán mit csinál vele?!

Az asztal részeg vagy sánta; elég az hozzá, hogy — lóg. Látja a te tartózkodá-sodról is.

Amde ő fő kellner; erről neki s z e m é-ly e s e n kell meggyőződnie. Megrázza ügye-sen az asztalt, úgy hogy reggelid oroszlan-részét a föld frustukolja meg s akkor — fel-poczkolja asztalodat.

— Többé is veszett Mohácson. Nem baj, főkellner ur. Az Isten tartsa meg!

A város maga a kormos Prága után kellemesen lepött meg, úgy hogy önkényte-lenül kiálték fel: szebb még Bécsnél is. Kő-sőbb aztán, higgadt állapotban, csendesen megvitattuk, hogy hát Bécs mégis csak szebb. Igaz, — hozzá tettük — nem sokkal.

Pesttel általán egyiket sem hasonlít-gattuk; azt még az uton elhatároztuk, hogy egyik sem lesz szebb. Határozatunk mellett most is kardot rántanánk.

Első, a mit Drezdában megkerestünk, a híres „Gemälde-Galerie“.

Rosszul mondtam, hogy „megkerestük“, mert mi általán a látni valót sohasem ke-restük, hanem csak megkaptuk.

Összetállakoztatunk volt itt egy régi ba-rátunkkal, ki a marburgi egyetemre utazott. Barátunk nem tudta a mi mesterségünket s fogadott vezetőt. Mi mentünk elől, a vezető utánunk, s — pompásan — rátalált.

A „Gemälde-Galerie“ volt nyit-va. Igen csinos berendezés, művészi képek, hanem a bécsi Belvedere után nem igen kö-töttele újságával figyelmünket, nem annyira a fokozati különbség miatt, mint inkább az egyenlőség következtében.

Mindkét képtári épület nagyszerű. A drezdai még pazarabbnak mondható, a meny-nyiben Bécsben egy külön álló épület, itt meg a képtár a nagy épületömbnek csak egy szárnyát képezi.

Szászország összes műkincse ide van összehalmozva.

Egy más irányban a gazdag gyps-muzeumot láttuk. A bécsi akadémia e ne-mű gyűjteményével ez is párhuzamosnak mondható.

A négyszögben terjedő épület közepén Friedrich August emlékszobra áll.

A panopticum újság volt még előt-tünk. Több panopticumhoz nem volt szeren-esénk még eddig.

Nevezetes emberek viasz-mintázatának a gyűjteménye. Jeles hadvezérek, államfér-fiak, költők, szónokok, királyok, császárok stb. életeleven hűséggel vannak kicsinálva, mindenik életének egy jellemző momentu-mában. Szónokolnak, csatáznak, vagy épen — haldokolnak. S nemcsak egyes személyek, hanem csoportképek, életképek is vannak kiállítva. Ilyen pl. Luther házassága.

A város két részre oszlik: ő és új vá-rostra. Az első szebb, bár nem olyan szabá-lyos, a másik még csak lesz szép.

Az „Altmarkt“-on van egy szép monu-mentum: Siegesdenkmal. Az isten-asszony győzelmi zászlót lobogtat. Megjegy-zem, hogy az a mi kontónkra van. König-grätz.

Az Elbe hidján tul, az új város felől, Fridrik August szobra áll.

Az Augustus-hid egy ritka építmény. Az újabb hidépítéset szebbet is produ-kál, de erősebbet és jobbat bizonyára nem.

A „Treppe zur Brühl'schen Terasse“ aranyozott istenszobraival épen a hid mel-lett van.

Drezdából nem távoztunk rossz emlékekkel. Szép és csinos város. A külső izlés és csiny, a mi általában a szász nemzetet jellemzi, különösen meglátszik a szász fővárosban.

Most jö a java. Berlint már rég kereszük. Két hete, hogy futunk utána. Most már csak kikergetjük a nyulat.

Pristovitz, Burgsdorf, Herzberg, Linda, Trebbin irányában haladtunk. A kicsi Szászországból hamar kisikultunk s Poroszországból voltunk.

Csaknem sik, mint Magyarország; még s szélmalom is arra emlékeztetnek. Csak-hogy a nagy siklap nem olyan pusztá, mint a nagy magyar Alföld.

Be van írva a zöld betűkkel.

A legszebb sorba ültetett fenyő-erdők, dülök szerint, mint a szántóföldek. Szántó és erdő tarkázva váltakoznak.

A zöld fenyő-erdők sebesen futottak a vaggonunk ablaka alatt tova. A fák „futottak” s mi — megérkeztünk Berlinbe.

Este volt már; épen akkor sötétedett. Nagyszerűen fogadtak. Ugy nem fogadtak soha, sehol; azaz hát beszéljünk okosan: annyian.

Mikor Kézdi-Vásárhelyről a Kantából mentem haza vakációra, az én jó édes anyám előmbé jött a tanórkapuig s megölelt. Egyedül fogadott.

Itt ötvenen is megöleltek. Berlinben a mennyi hordár van, mind be akart vinni a városba pakkostól. Egy fiakkere szíves volt kiszabadítani a barátságos ölelések közül s ránk zárva kocsija ablakát, hajtott.

Megérkeztünk, de nem csak a pénzünk jó része az uton maradt. Nem baj. Jó az Isten. Nem hagy el.

Csak-hogy valahára elmondhatjuk, hogy itthon vagyunk. Mert azt csak reméljük, hogy a hol a tudomány oly gyönyörű temploma van, mint itt, nem fognak idegeneknek tekinteni minket sem, kiket jó indulat és jó szándék vezetett ide.

Gondolatom, e szabad madár, mindegyre megszökik szokott otthonából s elrepül innen messze, messze, messze földre, s a keleti Kárpátok lábainál, békés falvak, csendes házikók felett hosszasan elkövályog. Körülrepdesi azokat, a kiket szeret és imád, rendre járja az ismerősöket, felkeres egy kis házat s dédelgeti magányos lakóját, édes hangokon szól neki mézes szavakat... Szegény jó anyám!...

Merőn nézünk a jövő elé s aggódva mondogatjuk barátommal egymásnak: hosszú lesz ez év!...

Berlin, 1884. október.

Különfélék.

— **Br. Szentkereszty Stephanie** urhölgy a k.-vásárhelyi humán intézetek felállítására körül szerzett kitűnő érdemeiért K.-Vásárhely város képviselőtestülete által egyhangú lelkesedéssel a város diszpolgárnőjévé választatván, a tanács megbízottait a diszokmány kiállítás és ünnepies átadása iránt a kellő intézkedéseket megtenni. A diszokmány Budapesten készült első valódi remeke a diszmű-iparnak. Kívül az ékes piros bori-tékon aranybetűkkel a bárónő nevének kezdőbetűi egy igen csinos monogrammban fognak össze. Belől két selyem lap között fekszik a diszokmány gyönyörű kivitelben. A diszokmány ünnepies átadása f. hó 23-án, vasárnap, d. e. 11 órakor fog a k.-vásárhelyi tanácsház nagytermében megtörténni. Este fáklás zene és azután diszvacso-ra a nemes bárónő tiszteletére. A rendezendő ünnepies-égekről a tanács által megbízott rendezők a következő meghívót bocsátották ki:

„Meghívó. Kézdi-Vásárhely város képviselőtestülete Bárá Szentkereszty Stephanie ö méltóságát városunk iránt tanusított szíves jósága, önzetlen nemes tettei elismerése jeléül diszpolgárnővé választotta. Az erről szóló diszokmány ünnepies átadása f. év november 23-án, vasárnap, d. e. 11 órakor a tanácsház nagytermében leend, hová czimed tisztelettel meghívatik. Az ünnepély kezdetét 3 ágyulövés jelzi. K.-Vásárhelytől, 1884. november 18-án. Szűcs József polgármester, elnök, Kovács Dániel városi pénztáros, ifj. Benkő Sándor h. városi kapi-

tány, Jancsó Géza városi képviselő, Dobay János városi tanácsos, Szabó Dénes gazdasági tanácsos, mint rendező-bizottsági tagok. — Vasárnap este 6 órakor ünnepelt bárónő tiszteletére fáklás menet és 7 órakor a tanácsház nagytermében diszvacso-ra leend. A vacsorán részt venni kívánók erre jegyet csak előre válthatnak Kovács Dániel és Jancsó Géza uraknál.”

— **Időjárás és a posta.** Háromszéken a télegész zordságában beköszöntött. Többnap állandó havazás után az utak úgy megteltek hóval, hogy a közlekedés csaknem egészen megakadt. A K.-Vásárhelyt összpontosuló postajáratok közül némelyik 12 órát is készt a nagy hófúvások miatt. A hőmérő állása utóbbi napokban 8—9 R° között ingadozott.

— **A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet** f. hó 15-én fillérestélyt rendezett Dobay Lajosné és Fejér Nina urhölgyek és Nagy Dénes ur vezetése mellett. A program csinosan és változatosan volt összeállítva, mi az ügyes és szeretetreméltó rendezőknek épug; dícséretre szolgált, mint a vendégek iránt tanusított gyöngéd figyelem és előzékenység. Az estélyt Bándi István nyitotta meg csinos czimbalomjátékával, majd meg Fejér János ur énekelt népdalokat és felolvasa Ábrányi „Fogadás” című humoros versét. Ugy éneke, mint a felolvasott vers választása és előadása dícséretet érdemel.

Végül a kis Wértán Katinka szavalt az ő szokott kedves modorával. A közönség sok tapssal, a rendezők meg csinos virágcsokorral jutalmazták meg a megnyerő, tehetséges gyermeket. Program után egy cly kedélyes és népes tánczvigalom vette kezdetét, mely minden tekintetben versenyezett egy farsangi bállal. Ez mindezt a közönség 10 kr belépő-díjért élvezte, s mégis vannak sokan, kik még maig is némi ellenszenvet táplálnak a fillérestélyek iránt. Különböző ez az izlés dolga! A kedélyes mulatság éjfélt után 2 órakor ért véget. Közönség nagy számban volt. Felülfizettek ezen estélyen: Kelemen István 50 kr, Dobay Lajosné 1 frt, Fejér Lukács 1 frt, Kovács Józsefné 20 kr, Dézsi Bálintné 10 kr, Szabó Mózesné 10 kr, Weinreiterné 30 kr, Nagy Lajosné 30 kr, Bartha Lászlóné 30 kr, Naszádi Géza 20 kr, öz. Nagy Mózesné 10 kr, Kovács Áronné 10 kr, Longi Angelóné 10 kr, Wértán Jánosné 20 kr, Wértán Endréné 20 kr, ifj. Jancsó Mózes 20 kr, Málnási Kristófné 20 kr, Drágos Elekné 20 kr, Bándi István 20 kr, Dr. Sinkovics 30 kr, Csizsár Mihályné 40 kr, Csizsár József 50 kr, Nagy József 40 kr, Fejér János 20 kr, Kuvlin Vilmos 20 kr, Molnár Józsiás 50 kr, Fejér Károly 20 kr, Jancsó János 20 kr, Nagy Kálmán 10 kr, ifj. Jakab István 70 kr, ifj. Dávid Istvánné 20 kr, x. y. 10 kr, Wértán Béni 40 kr, Wértán István 10 kr, Benkő István 20 kr, Réti Józsefné 20 kr, Spitzer 40 kr, Pfeifer Antal 40 kr, Kónya Albert 10 kr, Fejér János 50 kr, Nagy Sándorné 30 kr, Dávid Gyula 60 kr, Csizsár Pali 30 kr, Jancsó Gyula 20 kr, Erdei Béla 30 kr, Tóth Béla 20 kr.

— **A Szabó-testvérek** aeolhedü- és cizitera-hangversenye f. hó 16-án, vasárnap, folyt le közép számu közönség előtt a k.-vásárhelyi tanácsház nagytermében. A kevés számu közönség e hangverseny által egy oly műélvezetben részesült, melyben ritkán van része. Szabó Béla ur igazán művészi-sen kezeli különleges új hangszerét. Játékában annyi érzés, annyi finomság van, s a cizitera gyöngéd hangjai oly kedves harmoniába olvadnak a hegedű édes, olvadékony hangjával, mely elringatja, elaltatja, majd meg elragadja a lelket. Édesebb, szívehez szölobb zenét alig lehet képzelni. Szabó Béla ur több oldalról is bemutatja fényes zenetehetségét; majd ciziterán (vonóval és vonó nélkül), majd meg aeol-hegedűn játszott s minden játékával elragadja a közönséget, mely pazar tapokban adott tetszésének kifejezést. Szabó Béla ur saját szerzeményei közül is mutatott be egy pár darabot, mely ép oly kitűnő volt, mint maga az előadás. Emelte a hatást a két művészi ifjú rokonszenves megjelenése is. A Szabó-testvérek csütörtökön, f. hó 20-án, még egy hangversenyt rendeznek új műsorral, melyre

különösen felhívjuk a zenekedvelő közönség figyelmét. Ezen utolsó hangverseny után Csik-Szeredába utaznak, hol a jövő vasárnap szintén bemutatják művészetüket.

— **Iskola-felszentelési ünnepély** fog tartatni f. hó 23-án Csik-Szent-Imrén. Ezen alkalommal elő fog adni Ney Ferencz „A romok alatt” című 3 felv. ifjúsági drámája. Az előadást táncmulatság követi a régi iskolahelyiségben, esti 11 órakor pedig közvacso-ra az új iskola helyiségben. Belépti díj az ünnepélyre 30 kr, a táncmulatságra szintén 30 kr.

— **Kossuth Lajos**, nemzetünk nagy száműzöttje, „Széchenyi István” című nagyobb munkán dolgozik, mely négytől részben már kész. Kossuth gyöngékedése miatt egyelőre nem folytathatja művét, de ha csak egy pár napig dolgozhatik rajta, be fogja fejezni. E mű és Wesselenyi Miklós s Deák Ferencz néhány levele legközelebb meg fog jelenni. A magyar közönség a legfeszültebb várakozással néz ez iratainak megjelenése elé.

— **Vadászati ügy.** Csik-Csobotfalva és Delne vadászterületeinek haszonbérli felkéri a vadászatot gyakorló t. sportőrfiakat, hogy ezen területeken a haszonbérliök tudta nélkül ne vadásszanak, s a megbízott felügyelők által leendő bekísértetésnek ne tegyék ki magukat.

— **Vigyzatlanság következménye.** Szenkovics János csikszeredai kereskedő neje f. hó 13-án este 7 óra tájban a gázlámpát az egyik szobából a másikba vize, vigyzatlanságul tette az asztalra, minek folytán a lámpa leesett és az aszszonyt lángba borította. A lármára befutott férj a nő ruháit akarta letépni, miközben kezei és szakála összeégtek. A nőnek kezét, arcát és haját kapták meg a lángok. Mindketten fektüsznek; de komolyabb bajtól nem lehet tartani.

— **Berenczey László** forradalmi kormánybiztos, az 1865—68-iki országgyűlésen Maros-Vásárhely város képviselője, e hó 14-én délután Budapesten a lipótmezei tá-bolydában meghalt. Berenczey a szabadságharc alatt jelentékeny szerepet vitt. 69 éves volt.

— **Iparosaink figyelmébe.** A nmlgu földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter 18819. szám alatt a következő körrendeletet intézte az ország valamennyi törvényhatóságához: Az 1884. évi XVII. törvényczikkbe iktatott ipartörvény 79. §-a értelmében a törvény kihirdetése után hat hónap alatt minden iparos tartozik az iparhatóságnál tanonczait a lajstromba vezetés végett bejelenteni és ez alkalommal a fennálló tan-szerződés tartalmát is közölni. Ez a határidő folyó évi nov. hó 21-én lejár és ez okból figyelmeztetem a czimet, hogy a törvénynek ezt a rendelkezését újból kellő módon közhírré tétetvén, az elsőfoku iparhatóságok hassanak oda, hogy az iparosok kötelezettségüknek a kitűzött határidőig eleget tegyenek. Az eljárás módoszatai a f. évi 39.266. sz. a. kelt általános rendeletem 9-ik §-a szabályozza. Ugyancsak az idézett törvény 110. és 111. §-a értelmében a törvény kihirdetése után hat hónap alatt, tehát szintén legkésőbb f. évi november hó 21-ig minden iparos és gyáros tartozik segédlete és munkásait a lajstromba vezetés és munkakönyvkiállítás végett az iparhatóságnak bejelenteni. Az elsőfoku iparhatóságok hassanak oda, hogy az iparosok és gyárosok e kötelezettségüknek eleget tegyenek és ez iránt a szükséges intézkedéseket annál inkább mielőbb tegyék meg, miután a munkakönyvből az illetőség is bejegyzendő lévén, a munkásoknak idejekorán gondoskodniuk kell arról, hogy illetőségükre vonatkozó bizonyítványaikat — a mennyiben az hiányoznék — beszerezzék. Az eljárást a fent idézett általános rendeletem 27., 40. §§. szabályozzák. Folyó évi november hó végéig elvárom a czim jelentését arra nézve, hogy a területen levő iparosok és gyárosok a törvény e rendelkezéseinek mily mérvben tettek eleget. Budapest, 1884. október 13. A miniszter helyett: Matlekovics s. k.

— **Deák Imre** kovásznai bíróiási díj-nok a nagyjait bírósághoz irnoknak neveztetett ki.

— **A magyar faj eredetét és jellemző fajvonásait** mindeddig nem sikerült megállapítani. A Kiskúnságban most történt ásatások nagyban hozzájárultak a tudományos és nemzeti ügy eldöntéséhez. Kada Elek volt orsz. képviselő többféle emberi ereklére és két teljes csontvázra akadt a kúnhalmok egyikében. Török Aurél, a budapesti antropológiai intézet igazgatója, megállapította, hogy azok koponyájuk hosszúságánál és több, más tulajdonuknál fogva lényegesen eltérnek az Alpár vidéken talált csontvázaktól. További ásatások még 7 teljes női csontvázat hoztak felszínre, melyek mind a hosszú fejű típushoz tartoznak.

— **Halálozás Gyergyóban.** Vákár János lelkész folyó hó 5-én szélhűdés következtében; Kricsa Péter könyvkereskedő 5 éves leánya f. hó 6-án; Juhász Károly takarékpénztári titkárnak 6 éves leánya f. hó 7-én diptheritisben elhunytak. Gyergyó-alfalvi Róth János gyergyó-tekerőpataki jegyző e hó 9-én, élete 28-adik évében halt meg.

— **A kolera.** Párisban a prefektura jelentése szerint szombaton 72 ember halt meg kolerában. Mint a „Temps” írja, folyó hó 14-kén Londonban (?) 187 koleraeset fordult volna elő.

— **Háziipar-csarnok.** A jövő évben rendezendő országos kiállításra a már eddig elfogadott népviseletekhez legújabbán két érdekes szoba és csoportozat járul, az egyik a toroczkói, melyet Moldován Gergely tordaranyosmegyei tanfelügyelő kezdeményezésére Toroczkó város saját költségén maga állít fel s a másik egy hétfalusi csángó-szoba, melyet Nagy Gyula brassói kir. erdőfelügyelő állít egybe.

— **A dohányfüstről.** Dr. Zulinski egy varsói orvosi lapban közli hosszás kísérleteinek eredményét a felől: minő élettani hatásai vannak a dohányfüstnek az emberre és az állatokra. Konstatálta, hogy a dohányfüst erős méreg még csekély mennyiségben is. Az emberre nem igen hat, ha nem lélekzódik be nagyobb mértékben; de rögtön hathatossá válik, ha — mint közönségesen mondani szokták — az ember nyeli a füstöt. Dr. Zulinski szerint a dohányfüst mérges jellege nem kizárólag a nikotintól származik. A dohányfüst még akkor is mérges, ha megfosztják nikotintartalmától. Van benne ugyanis colodine (egy alkaloid), szénoxid és hydrocyan. A dohánynyal való visszaélés által okozott hatások különben függnek a dohány természetétől s a szívás módjától. A szivarral élő sokkal több mérget vesz magába, mint a ki cigarettet szív és ez még többet, mint a pipás ember; legkevesebb méreg jut a nargilé-élvező szervezetébe, mert ott a füst vizen át menve, megmosódik és a vízben hagyja ártalmas alkotórészeit. Mint azt minden dohányos jól tudja: mentől sötétebb a dohány, annál erősebb. A dohánylevelek e tulajdonsága azonban gyakran csalókony, mert a kereskedelemben forgó dohány nagy részét mesterségesen meghalványítják, eleget teendő a dohányosok izlésének; ez a halványítás pedig többnyire olyan kémiai szerek által történik, a melyek már magukban véve is veszélyesek. A legtöbb halavány színtű dohány maró füstöt ad a levelekben levő fás rostok, mint nevezni szokták, kocsosok folytán. Angolországban nagyon kedvelik az olyan dohányt, a melynek levelein világos pettyek (mint az angolok mondják: bird's eye, madárszemek) vannak. Az ilyen dohány maró füstje a nyelven gyuladást szokott előidézni. Főleg őrizkedniök kell az ilyen dohánytól az idősebb embereknek, a kik a nyelv és ajakrájuk inkább ki vannak téve. Ezek inkább a sötét dohányt keressék, mert az, bár szintén káros, kevésbé veszélyes.

— **Az „Ország-Világ”** XXXIII-ik füzeté a szokott változatos, érdekes és a mi fő: értékes tartalommal jelent meg. Tartalmából felsoroljuk itt a következőket: 45. szám: Fejérvári Géza báró honvédelmi miniszter. (Arczképpel.) — Mária Trézia. (Mutatvány egy nagyobb essay-ból.) Irta Tóth Lőrincz. — Hogy ellenim csoportja... Költemény Tolnay Lajos-tól. — A havasok királynöje. Történeti regény. P. Szathmáry Károly-tól. — Budapest 1617-ben. (Képpel.) — Holdvilágnál. Rajz. Sacher Masoch-tól. Fordította Jászni Sándor. — Csiga-szedők Genában. (Képpel.) — Gróf Lónyay Menyhért + (Arczképpel.) — Horváth Cyrill + — Hiába kéréd... Költemény. Rónaszéki Gusztáv-tól. — Akarat és tudás. Észrevételek Buckle rendszeréhez. P. Juhász Ö.-től. — Aivarszky J. Kaposi Béla-tól. — A hét története M. Th K.-n-től. — Az üres hely. (Képpel.) — Blaine Gillespie James. (Arczképpel.)

stb. 46. szám: Benczur Gyula. (Arczkép-
pel.) — Mária Trézia. (Mutatvány egy na-
gyobb essay-ből.) Irta Tóth Lőrincz — Em-
lék-lapok. Költemény. Léva József-től —
Az udvarlás napjai. Elbeszélés. Szépfaludy
Ö. Ferencz-től. — A gyermeköltöztetés. Ke-
menckzy Kálmán-tól. — Horváth Cyrill.
Költemény. Dalmady Győző-től. — A havi-
sok királynője. Történeli regény. P. Szath-
máry Károly-tól. — A vörösten. Székely-
népmese. Benedek Elek-től. — A cserepár
Magyarországon. (Képpel.) — Jón a fekete
ember. (Képpel.) — Holdvilágnál. Rajz. Sa-
cher Masoch-tól. Fordította Jásznig Sándor.
— A műcsarnok őszi kiállítása. Vértess Józ-
sef-től. — Pozsony 1650-ben (Képpel.) —
A hét története. Szerkesztő-től. — Anyai
öröm (Képpel.) — A nagymama. (Képpel.)
stb. Ismételtén ajánljuk e kitűnően szer-
kesztett, gazdagon illusztrált vállalatot t.
olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára: negyed-
évre 2 ft 50 kr. Az előfizetések legkeze-
sőbb postai-utalvánnyal az «Ország-Vil-
lág» kiadóhivatalába (Budapest, Gránátos-
utca 6. sz.) küldendők.

— Megjelent a „Gondúzó” 9. száma a
következő változatos tartalommal: Székely
támad: Székely bánja, történeli regény P.
Szathmáry Károlytól. Izsák, regény, írta
Kazár Emil. — Tündés Benedek Aladártól;
— A club, regényes korrajz, írta Mikszáth
Kálmán. Palkó vitéz, regény, írta Margitay
Dezso. A paraszt-gróf fia, társadalmi regény
Sziklay Jánostól. Rontó Pál, verses regény
írta gróf Gvadányi József 1793-ban. Ki lesz
az örökös? Hartman-Plön regénye, magya-
rosította Mártonffy Frigyes. Őszi nagyság,
karcolat Vészy Ödöntől stb. Figyelmeztet-
jük olvasóinkat a szép kiállítás és kitűnően
szerkesztett „Gondúzó”-re, melyből a
kiadó szívesen szolgál mutatványszámmal.
A „Gondúzó” megjelen minden vasárnap
három sűrűn nyomtatott iven félfényi szí-
nes borítékkal. Kapható minden könyvke-
reskedésben; az újonnan belépet előfizetők
az eddig megjelent 9 számot azonnal meg-
kapják.

— A „gyergyói első takarékpénztár” rész-
vénytársaság forgalmi kimutatása 1884. ok-
tóber haváról. Bevétel: Betét. 38 tétel
24609 ft 53 kr. Visszafeizetett váltó 34832
ft. Visszafeizetett kötvény 33960 ft. Vissza-
feizetett előleg 73 ft. Befizetett kamat 1964
ft 95 kr. Befizetett illeték 982 ft 57 kr.
Betéti könyvecske 1 ft 80 kr. Késedelmi
kamat 9 ft 51 kr. Intézeti váltókra felvett
kölesön 27000 ft. Bélyegilleték 19 kr. Kül-
lönféle 173 ft 70 kr. Összesen 123607 ft 25
kr. Pénztárkészség előhozatal 1884 szeptem-
ber 30-rol 12635 ft 97 kr. Fő-összeg 136243
ft 22 kr. — Kiadás: Visszafeizetett betét
és tőkésített kamat, 23 tétel, 9409 ft 85 kr.
Visszafeizetett betét és tőkésített kamat fo-

lyó kamata 37 ft 68 kr. Kölesön adatott
kötvényre 39137 ft. Kölesön adatott elő-
legre 45 ft. Tisztviselők és szolga fizetése
1884. október hóra 170 ft 83 kr. Hetibizto-
sok napidíjai 48 ft. Visszváltókra felvett
kölesön beváltás 500 ft. Intézeti váltókra
felvett kölesön beváltás 40500 ft. Felvett
kölesönök után előre fizetett kamat 337 ft
50 kr. 10 százalékos kamat- és járadékadó
7 ft 68 kr. Bélyegilleték 1 ft 75 kr. Ház-
bér 75 ft. Üzleti költség 131 ft 22 kr. Adó
422 ft 82 kr. Összesen 125757 ft 7 kr.
Pénztármaradvány 1884. október 31-én
10486 ft 15 kr. Fő-összeg 136243 ft 22 kr.
A „gyergyói első takarékpénztár” elnöksé-
gétől, Gyergyó-Szentmiklóson, 1884. novem-
ber 1-én. — Merza Kristóf elnök. Juhász
Károly titkár.

20-ik közlemény

a br. Szentkereszty Stephanie kez-
deményezése folytán felállított
Kézdi-Vásárhely városi és vidéki
kórház részére tett szíves adako-
zásokról.

Tiszt. Szabó Gézáné és Vitá-
lyos Pálné gyűjtése Felcserná-
tonból:

Bodor János tanító, Hollanda Máté 4
— 4 liter buza. Rákosi Ferenczné, Csos
Izrael 2 — 2 liter buza. Szaniszló Ferencz,
Hollandi István 4 — 4 liter rozs. Bölöni Már-
ton. Veres Gyula, Kovács János 2 — 2 liter
rozs. Rákosi Lajos, Rákosi András, Léva
István, Dezső Máté, Rákosi Péter, Beke Józ-
sef, Veres Ignác, Veres András, Rákosi
Dávid, Szabó Sándor, Bajka András, Beke
Sándor, Fülöp József 1 — 1 liter rozs. Szabó
Dénés, Szabó János 2 — 2 kupa rozs. Fülöp
Domokos, Fülöp Elek, Köllönte László. Here
József, Rákosi Dénés, Bölöni János, Szécs
Andrásné, Gere Lászlóné, Tódor Sándor,
Beke Lászlóné, Komnáth Mózes, Mihács Mi-
hály, Kovács Juliánna, Rákosi Aron, Rákosi
Dávid 1 — 1 régi kupa rozs. Valád Dávid
1 liter árpa. Lukács István, Bölöni Antal
1 — 1 liter árpa. Beke Dávid 2 liter árpa.
Balogh Károly 1 kupa árpa. Bajka András
7 liter árpa. Csos János 2 liter árpa. Rákosi
Gábor, Rákosi Móricz, Rákosi Gergely, Vi-
rág István 1 — 1 liter paszuly. Fülöp Miklós
2 kupa szilva. Rákosi Aron, Wégh Ferencz,
Máté István 1 — 1 kupa szilva. Özv. Lencz-
kor Józsefné 40 kr. Özv. Hollanda Mihályné
20 kr. Sántha József, ifj. Rákosi Antal, Rá-
kosi András, Kovács József, Gál Sándor,
Magdó István, Kovács Gergely, Beke Dé-
nes, Csos József, Fülöp Péter, Fülöp Simon,
Mezei Ferenczné, Imecs János 10 — 10 kr.
Bölöni Károly 6 kr. Torjai István, Czerék

József 5 — 5 kr. Torjai László, Beke Lajos,
Rákosi Dénés, Orosz Dávid, Sántha András-
né, Botoni Imre, Fülöp Imréné, Valád János
4 — 4 kr. Bajka Péter 3 kr. Orosz János,
Fülöp Károlyné, Kész Mihály, Fülöp László,
Fülöp István, Veres Károly, Köllönte Aron
2 — 2 kr.

Fogadják a buzgó gyűjtők és a jöte-
kony adakozók kórházunk nevében kifeje-
zett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhelyt, 1884. okt. 31-én.

Szűcs József m. p.

polgármester, a kórház

igazgató-elnöke.

Kovács István m. p.

a kórházi igazgató-bizottság

jegyzője.

76-ik közlemény

a háromszék megyei „Erzsébet”
árvaleánynevelő-intézet javára
tett szíves adakozásokról.

Báró Szentkereszty Stephanie gyűjté-
sének folytatása:

1. Nagyméltóságu gróf Karácsonyi
Guido ő fensége Rudolf trónörökös születé-
sének tett alapítványának évi kamataiból
100 ft. 2. Zabóai gróf Mikes Benedekné az
árvákat kastélyába történt kihozatala alkalmá-
val a következőkkel ajándékozta meg:
30 (harmincz) fejre való posztó kendő, 7 db
képes könyv, 5 db játék-baba, 14 db jegy-
zék-napló, 3 db írószertartó teljes felszere-
léssel, 30 db karika ezérna, 5 db lengő
hintá, 4 db színes festék, 6 db emlék-jel-
vény, 11 db gyűszű, 11 pakk tű, 6 db olló,
4 db emlék-kép, 5 db guini labda, 6 doboz
játékszer.

Fogadják a nemes szívű adakozók az
árvák nevében kifejezett hálás köszöne-
tünket.

K.-Vásárhelyt, 1884. október 13-án.

Br. Szentkereszty Stephanie,

elnök.

Vajna Károly,

jegyző.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru-
és érték-tőzsdén.

November 18-án.

Magyar aranyjárdék 6%	123.25
Magyar aranyjárdék 4%	94.15
Magy. papírdárdék 5%	89.45
Magyar vasúti kölesén	144.—
M. keleti vasúti államkötv. I. kibocs.	97.75
M. keleti vasúti államkötv. II. kibocs.	119.—
M. keleti vasúti államkötv. III.	105.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	100.50

M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	99.50
Temes-bánati földteherm. kötvény	100.—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	99.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	100.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	100.—
Magyar szőlődéma-váltási kötvény	98.25
Magyar nyerevény-sorsjegy kölesén	116.25
Tiszszatályozási és szegedi sorsjegy	110.—
Osztrák járadék papírban	82.20
Osztrák járadék ezüstben	82.20
Osztrák járadék aranyban	103.75
1860. államsorsjegyek	134.50
Osztrák-magyar bankrészvény	870.—
Magyar hitelbank-részvény	295.75
Osztrák hitelintézet-részvény	293.70
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.76
20 frankos arany	9.74
Német birodalmi márka	60.10
London (2 havi váltókért)	123.10

A szebeni kis lutri.

H u z á s november 12-én.

71. 59. 7. 12. 37.

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dobay János.

Móricz Gyula.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Sz. 9283—1884.

Pályázati hirdetmény.

A futásfalvi körjegyzőség helyette-
sítés útján folyó hó 24-én d. e. 8 óra-
kor Futásfalva községhezánál betölten-
dő lévén, felhivatnak mindazok, kik
ezen állomásra pályázni szándékoznak,
kellőleg felszerelt, sajátkezüleg irt fo-
lyamodványaitak folyó hó 23-ig ezen
szolgabírói hivatalhoz benyújtani.

Ezen állomással 400 forint évi fize-
tés jár.

Kézdi-járási szolgabírótól.

K.-Vásárhely, 1884. november 10.

Szolgabíró helyett:

Demény Ferencz,
szolgabíró-segéd.

3—3

Wass és Klemer Székely-Udvarhelyt.

AJÁNLJÁK

39—52 a téli időnyre
részletfizetésre

legujabb szecskavágóikat

1/4"-tól 3" hosszú szecska vágására,

bármely nagyságra állítható

répavágók, lánczboronák

és mindenféle gazdasági gépeiket,

továbbá

tűzfecskendők, harangok

és

tűzoltói szereivényekben

DÚS VÁLASZTÉKU RAKTÁRUKAT.

Költségvetések és árlapok

kivánatra bérmentve és ingyen.

A székelyudvarhelyi önkormányzat

Gépeink bármelyikét kipróbálva adjuk át.

„Szerencsi-féle család kávé”

a kedvenc italunk felülmúlhatlan pótolmánya, rövid idő alatt számos ba-
rátnót és barátot szerzett. Ezen eredmény különben is természetes, a meny-
nyiben a kávé nemesak olcsóbb, hanem zamatosabb, táplálékonyabb és
egészségesebb is lesz, ha három kanál valódi szemes kávéhoz egy kanálnyi

„Szerencsi-féle család kávé”

vétetik.

Igen tisztelt asszonyság!

Szíveskedjék fenti állítás alaposságáról meggyőződést szerezni és a

„Szerencsi-féle család kávé”-val

kísérletet tenni.

Néhányszori használatba vétele után azon meggyőződésre fog jutni,
hogy a legjobb kávépótlék a

„Szerencsi-féle család kávé”

mely a legtöbb fűszerüzletekben és pedig faládácskákból 10, 15, 20 krjá-
val, csomagokban 3, 4, 5 krjával kapható.

3—15